

Barbora Krajčovičová

Typologické prvky stavieb pre bývanie: Vymedzenie špeciálnych foriem bývania a ich charakteristika

Kľúčová slova: Typologické prvky; Špeciálne formy bývania; Databáza príkladov foriem bývania.

Kontakt: xakrajcovicova@stud.fa.vutbr.cz

Školiteľ: Iva Poslušná

Tematický okruh: Architektúra

Typological Elements of Housing Structures: Defining Special Types of Housing and Their Characteristics

Housing is one of the most important elements of a person's life. Indeed, it fulfils several basic human needs, described aptly by Maslow's pyramid: the physiological needs, the need for safety and, in a sense, also the need for love and belonging.

Bývanie je jednou z najdôležitejších častí v živote človeka. Plní totiž zároveň niekoľko jeho základných potrieb, ktoré sú výborne vystihnuté v Maslowovej pyramíde. Jedná sa konkrétne o plnenie základných telesných, fyziologických potrieb, ďalej potrebu bezpečia a istoty a zároveň v istom zmysle aj lásky a spolupatričnosti.

Dve posledné sú vyjadrené v bývaní ako takom, to znamená, že už samotná schránka vytvára pocit bezpečia a zároveň priestor pre lásku, rodinu. Fyziologické potreby ako dýchanie, regulácia telesnej teploty, pitie, prijímanie potravy, spánok a vylučovanie sa odrážajú práve v typologických prvkoch stavieb pre bývanie. Samozrejme bývanie ako také sa menilo v priebehu času, tak ako sa menila spoločnosť, jej kultúra, ekonomické činitele alebo geografické umiestnenie.

Pre vytvorenie si obrazu a pre úplné pochopenie významu istých typologických prvkov je potreba poznať postupný vývoj, pretože mnohé z nich sa transformovali iba postupne. Okrem základných foriem bývania je v dnešnej dobe zaujímavé zamerať sa na špeciálne formy bývania, medzi ktoré patrí bývanie pre veľké rodiny, slobodné matky, bývanie s asistentom, bývanie pre seniorov, handicapovaných, co-housing, domy na pol cesty, bývanie pre Rómov, imigrantov, či väznice a ďalšie, a bližšie ich špecifikovať.

Osobne ma najviac zaujíma trend bývania pre deti rozvedených rodičov so striedavou starostlivosťou, pretože fenomén rozvodov narastá. Všetky tieto druhy bývania majú svoje charakteristiky, vyplývajúce z ich náplne, či už sa jedná o dispozičné riešenie alebo stavebnú štruktúru. Súčasťou výsledku by mala byť databáza špeciálnych foriem bývania s podrobnejšou analýzou jednotlivých vybraných druhov, ktoré budú mať spoločného menovateľa.

SOUPIS ZDROJŮ

DULLA, Matúš. *Kapitoly z historie bydlení*. 1. vyd. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2014, 279 s. ISBN 978-80-01-05433-8.

GLOSOVÁ, Soňa. *Bydlení pro seniory*. 1. vyd. Brno: ERA, 2006, 179 s. ISBN 80-7366-057-1.

JELÍNEK, Jan. *Střecha nad hlavou: kořeny nejstarší architektury a bydlení*. Vyd. 1. Brno: VUTIUM, 2006, 461 s. ISBN 80-214-2367-6.

KYNČL, Jakub. *39 bydlení ve městě*. 1. vyd. Brno: ERA, 2005, 243 s. ISBN 80-7366-039-3.

MEISS, Pierre von. *Elements of architectuce: from form to place*. 1. vyd. London: Van Nostrand Reinhold, 1990, 211 s. ISBN 0-7476-0014-7.

PROKOPOVÁ, Helena. *Byt, který se vám přizpůsobí*. 1. vyd. Brno: ERA, 2007, 129 s. ISBN 978-80-01-7366-106-9.

STEMPEL, Jan. *99 domů*. Praha: Kant, 2012, 421 s. ISBN 978-80-01-7437-078-6.

FOTOGRAFIE

Foto: archiv autorky

Typologické prvky stavieb pre bývanie

potreba bezpečia a istoty

potreba lásky

bývanie

fyziológické a telesné potreby

- dýchanie
- regulácia telesnej teploty
- prijímanie potravy /pitie a jedlo/
- spánok
- vyľučovanie

dočasné

- hotely
- ubytovne
- internáty
- hostely
- väznice
- nápravné zariadenia
- azylové domy
- domy na pol cesty
- detské domovy
- utečenecké tábory
- ...

bývanie

trvalé

aspekty

- ekonomické
- geografické
- sociálne
- kultúrne

človek a jeho vývoj

- 0 -cca 19 - bývanie s rodičmi
- 19 -cca 25 - prechodné bývanie (vysoká, prvá práca ...)
- 25 - ... - vlastné bývanie
- 65 - ... - bývanie pre seniorov

demografické ukazatele

politické zmeny

sociologické zmeny

prudký vývoj technológií

človek
špeciálne formy
bývania

- PRE SENIOROV
- PRE SLOBODNÉ MATKY S DEŤMI
- PRE SINGLES
- S ASISTENTOM
- PRE VEĽKÉ RODINY
- PRE ĽUDÍ S HANDICAPOM
- ROZVEDENÉ RODINY SO STRIEDAVOU STAROSTLIVOSŤOU
- SOCIÁLNE BÝVANIE
- KOMUNITNÉ BÝVANIE

Každá z foriem v sebe nesie isté typologické špecifiká, ktoré je treba si definovať.